

Monumentnummer*: 513162

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 14 september 1999
Kadaster deel/nr 82784/135

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Lippenhuizen Opsterland Fryslân

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Lippenhuizen H 359

Omschrijving**

Inleiding

De 44,25 meter hoge WATERTOREN die zich ten oosten van Lippenhuizen bevindt, is in 1932 in een zakelijk-expressionistische stijl gebouwd. Ontwerper van deze toren was de technische afdeling van de in 1922 gestichte N.V. Intercommunale Waterleiding Gebied Leeuwarden. Vanaf ca 1920 werden de watertorens door de ontwerpers van de I.W.G.L getekend, in samenwerking met een technisch bureau; in geval van de toren te Lippenhuizen was dit het technisch bureau v/h H. Vriends uit Breda. De belangrijkste ontwerper die binnen de bouwkundige afdeling van de I.W.G.L. grote invloed had op de vormgeving van de watertoren was jhr. E.C. Storm van 's-Gravensande, de latere directeur van het Waterleidingsbedrijf. De toren was de laatste toren die de I.W.G.L. voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog bouwde.

Omschrijving

De watertoren is gebouwd op een vierkant grondplan. De architectonische onderdelen van de watertoren zijn: het basement, de schacht, het reservoir en het dak. Het basement en de omlijsting van de ingangspartij zijn in donkerbruine bakstenen gemetseld, afgesloten door een streklaag afgedekt met tegels; de teruggelegde toegang bestaat uit de oorspronkelijke dubbele deuren; de schacht is gemetseld in roodbruine bakstenen, het geheel in Noors verband, het voegwerk is schuin verdiept. In het basement zijn aan drie zijden betonnen vierkante openingen met schoepen. De schacht wordt begeleid door vier kolossale hoeklisenen met een stompe hoek; de reservoir-ommanteling heeft een gelijkzijdige achthoekige vorm, die als het ware voortkomt uit de hoeklisenen. In de schacht zijn in alle vier zijden smalle verticale spleten, thans blind met een luchtverseringspijpje. De bovenbouw van de toren rust voor de overige

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hoeken op drievoudige uitkragende betonnen lateien. Onder de reservoirmanteling een dubbele opening, thans blind met een luchtverversingspijpje. In de uitkragende bovenbouw bevinden zich op de vier hoeken tussen lisenen drie boven elkaar gelegen horizontale dubbele openingen, thans blind met een luchtverversingspijpje, van elkaar gescheiden door gemetselde cilindertjes. De bovenste cilinder sluit aan bij de dakvoet, is het grootst en is op alle acht hoeken van de reservoirmanteling gemetseld. De watertoren wordt bedekt door een achtkantig tentdak afgedekt met koperplaten.

Waardering

De watertoren te Lippenhuizen uit 1932 is van algemeen belang vanwege cultuurhistorische en architectuurhistorische waarden:

- vanwege de hoge mate van belang als bijzondere uitdrukking van cultuurhistorische ontwikkeling, nl. die van de waterleidingsgeschiedenis ten plattelande,
- als bijzondere uitdrukking van een technische ontwikkeling,
- vanwege de redelijke mate van belang als exemplarisch voorbeeld van de ontwerpstyl van de I.W.G.L. in de decennia voor 1940,
- vanwege hoge mate van esthetische kwaliteit van het zakelijk-expressionistische ontwerp,
- vanwege de redelijke mate van belang van het toegepaste materiaal en de decoratie,
- vanwege de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur,
- vanwege de hoge mate van belang voor het aanzien van het dorp en van de streek,
- vanwege de zeer hoge mate van architectonische gaafheid van exterieur en interieur,
- vanwege de hoge mate van belang in relatie tot de visuele herkenning van de omgeving,
- vanwege de zeer hoge mate van zeldzaamheid van een architectonisch oorspronkelijke watertoren uit deze bouwperiode in Friesland.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument